

ROZHOVOR
Sarr: Musím teď
naslouchat knihám,
které v sobě nosím

KRITIKA
Hodrová: Co přichází
aneb Cesta
na Kouzelný vrch

TÉMA
Spisovatelé
na plátně

REPORTÁŽ
Adéla Knapová
Jsou města s nebem
a ta bez

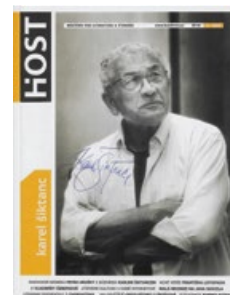

80

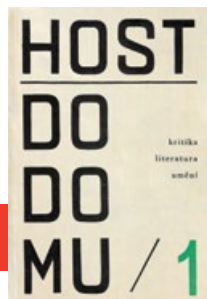

**KLUSÁK
STAČÍ NEUMŘÍT,
NENÍ TO
ZVLÁŠTNÍ?**

HOST UŽ VÍCE NEŽ STO LET

Měsíčník Host | Literatura, kultura, společnost

Číslo 8 | 2024, ročník XL

Vyšlo v Brně 7. října 2024

Beethovenova 4, Brno, 602 00

tel.: 725 606 144

objednavky@casopishost.cz

www.casopishost.cz

Vydává Spolek přátel vydávání časopisu Host

(IČ 48 51 48 53),

s laskavou finanční podporou

Ministerstva kultury ČR

a statutárního města Brna

Člen sítě kulturních časopisů Eurozine

(www.eurozine.com) eurozine

Registrováno Ministerstvem kultury ČR

pod číslem MK ČR E 6632 ISSN 1211-9938

Vychází 10× ročně (kromě července a srpna)

Jan Němec | šéfredaktor

Zdeněk Staszek | zástupce šéfredaktora

Václav Maxmilián | redaktor

Ondřej Nezbeda | redaktor

Frederika Halfarová | produkce

Alena Němcová | jazyková redaktorka

Marek Timko | jazykový redaktor slovenštiny

Matěj Málek | grafická úprava a sazba

David Konečný | fotograf

Lenka Secká | technická redaktorka

Redakční rada | Petr A. Bílek, Petr Borkovec,

Pavel Janáček, Alice Koubová, Ondřej Lipár,

Vratislav Maňák, Tereza Matějčková, Roman Polách,

Anna Pospěch Durnová, Zuzana Říhová, Petr Vízina

Písmo | Kunda (Superior Type)

a Atyp (Suitcase Type Foundry)

Papír | ARENA Natural Smooth (100 a 200 g/m²)

a Holmenn (70 g/m²)

Foto na obálce | David Konečný

Ilustrace | Bessa

Tisk | Tiskárna HRG, s. r. o., Litomyšl

Cena 125 Kč, s předplatným 99 Kč

Předplatné na www.h7o.cz/predplatne

nebo telefonicky na čísle 775 995 695:

tištěné roční 990 Kč, tištěné půlroční 550 Kč,

tištěné ISIC/ITIC 790 Kč, elektronické 590 Kč

Distribuuje Kosmas, s. r. o., Praha

a První novinová společnost, a. s., Praha

Zasílání předplatného zajišťuje firma

SEND Předplatné, spol. s r. o., Praha

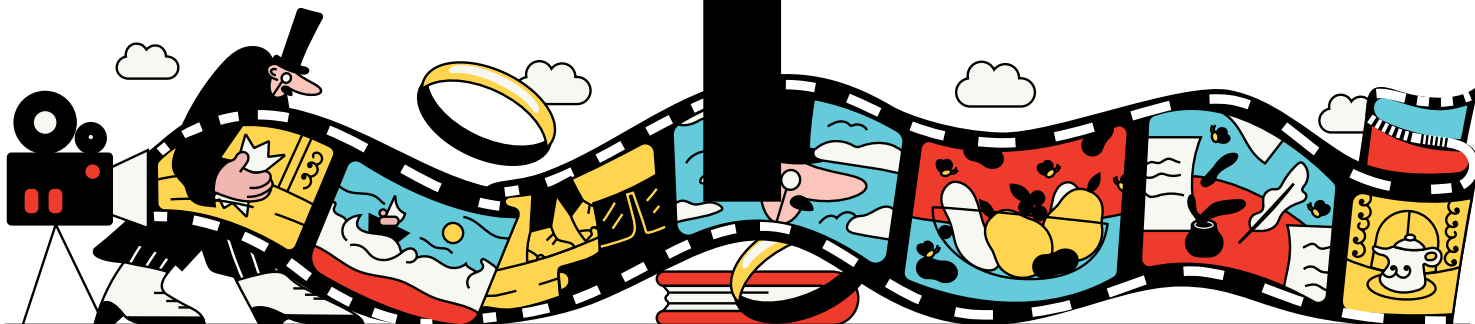
MÍT TVÁŘ JE NEBEZPEČNÉ

Jan Němec

Proč jsou herci slavnější než spisovatelé? Nejdřív je třeba říct, že o takovém Trumanu Capotem, jehož výročí o pár stran dále připomínáme, to neplatilo. Jenže doby, kdy spisovatelé pořádali večírky pro *ostatní* celebrity, vyletěly komínem. Takže banální odpověď: spisovatelé nemají tvář, takže jakápak sláva. Přesněji řečeno, nenasazují ji dennodenně pro umění. Ještě že občas nějaký herec tu svou autorovi půjčí a udělá z něj postavu. Jako třeba Philip Seymour Hoffman ze zmíněného Capoteho ve stejnojmenném filmu. I ten v tématu říjnového *Hosta* věnovaném spisovatelům na plátně připomínáme. Musím jen na tomto místě všechny varovat: mít tvář je nebezpečné. Je to příliš mnoho existenciální evidence. Jakkoli se zatváříte, může to být použito proti vám. Dobře to ostatně nedopadlo ani s Capotem, ani s Hoffmanem. Říkejte si o mně, co chcete, pokud to není pravda, zatvářil se jednou Capote lišácky.

VÝROČÍ

- 6 Martin Reiner: Sémantický Paganini Truman Capote

OSOBNOST

- 9 Stačí neumřít, není to zvláštní? S Pavlem Klusákem o jeho nové knize, kulturní publicistice a šamanovi z Costa Coffee

KONTEXTY

- 16 Mária Beňačková Rišková: Čekání na PTSD. O dění v kultuře na Slovensku

TÉMA SPISOVATELÉ NA PLÁTNĚ

- 24 Václav Maxmilián: Moje duše smrdí jako tři týdny mrtvej holub. O poezii a básnících ve filmu
30 Sára Zeithammerová: Milý Bože, chtěla bych napsat dobrý román. O spisovatelkách na plátně
34 Redakční videotéka
38 Jan Váňa: Romantik, dřič a vyšinutec. O kulturní reprezentaci spisovatelství ve filmu

REPORTÁŽ

- 44 Adéla Knapová: Jsou města s nebem a ta bez. Láska a smrt v Charkově

ESEJ

- 52 Jan Maršálek: Na shledanou, běžím jinam! Přeskládané světy Michela Serresa a Bruna Latoura

ROZHOVOR

- 56 Musím teď naslouchat knihám, které v sobě nosím. S Mohamedem Mbougarem Sarrem o africké literatuře, nečekané slávě a rozdílu mezi politickým a angažovaným psaním

BELETRIE

- 63 **ateliér** Jan Jindra: Cesty Franze Kafky
65 **básník čísla** Ewald Murrer: Vznoslo se jakési letadlo
73 **povídka** Zdeněk Grmolec: Óda na unaveného muže
76 **nová jména** Honza Navrátil: Vagónovo zkamenělý srdce

HISTORIE

- 82 Jan Machonin: Vody se hnuly. Leskovův život v literatuře

KRITIKY

- 90 Daniela Hodrová: Co přichází aneb Cesta na Kouzelný vrch (Kryštof Špidla)
- 92 Michael Pollan: Jak se mění vědomí (Jan Němec)
- 94 Jack Kerouac: Duluožova marnost (Václav Maxmilián)
- 96 Jaroslav Švelch: Hráč versus příšery. K čemu slouží monstra v počítačových hrách — Ondřej Trhoň: Ještě jeden level. Jak číst videohry od Fortnite po Dark Souls (Zdeněk Staszek)

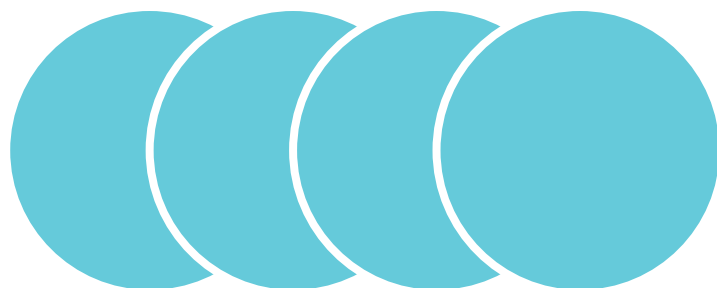
RECENZE

- 98 Georgi Gospodinov: Časokryt (Ondřej Nezbeda)
- 99 Iryna Zahladko: Jak se líčit v nemoci (Roman Polách)
- 100 Karel Šrp: Ti druzí. Jean-Paul Sartre a Československo 1934—1970 (Josef Chuchma)
- 101 Petr Hruška: Minout se přesně (Libor Staněk II.)
- 102 Juhani Karila: Jak ulovit malou štiku (Agáta Nezbedová)
- 103 Stefan Hertmans: Vzestup (Michaela Škultéty)
- 104 Dorota Ambrožová: Poslední léto (Lucie Lindnerová)
- 105 Ondřej Macura: Tiše, aby nás neslyšel... (Andrea Popelová)

SLOUPKY

- 4 **názor** Zdeněk Staszek: Kde je ta kytka?
- 21 **šeps** Tereza Bonaventurová: Poslední snůh
- 21 **beat** Julia Pátá: Raději být kyborgem než popstar
- 42 **fejton** Marek Torčík: Dějiny mu nedaly spát
- 43 **švenk** Klára Vlasáková: Proč se to děje zrovna nám
- 43 **štych** Marta Ljubková: We love interaktivní divadlo
- 51 **federácia** Tomáš Hučko: Vyhoď si to z hlavy
- 61 **manuál** Markéta Musilová: Manuál k Margaret Atwoodové
- 87 **perspective** Michelle Woods: Slyšet echo
- 87 **hranice** Alena Machoninová: Jak čteme
- 107 **atašé** Ondřej Nezbeda: Latinoboom 2.0
- 112 **mime** Jakub Jetmar: 2000070151884

- 88 **madlenka Doroty Ambrožové**
- 106 **rozečteno** Tipy redakce
- 5 **zprávy**

SÉMANTICKÝ PAGANINI TRUMAN CAPOTE

Martin Reiner

Když jsem na přelomu milénia psal pro časopis *Neon* příběh o Capoteho česky nikdy nevydaných *Vyslyšených modlitbách*, čerpal jsem především z knihy George Plimptona, v níž se Capoteho životní příběh se všemi vrcholy i propady vyjevuje prostřednictvím desítek výpovědí lidí, kteří ho znali, milovali, nebo nesnášeli. Ani tahle kniha česky nevyšla... a už asi ani nevyjde, protože je tlustá, překlad by byl drahý — a autoři jako Truman Capote, usilující ve svých textech až obsedantně o dokonalost, nejsou v kurzu.

Pro mě ale zůstává Capote jedním z několika velikánů dvacátého století, kteří dokázali perfektně skloubit literární entertainment s vysokou literaturou. Jako mnoho jiných věcí mi Capoteho představil Jiří Kuběna, to mi bylo tak třiadvacet, a já se pro něj hned nadchl jako čtenář, abych si z něj později jako prozaik učinil literární horizont, k němuž je nutno se vydat. Občas říkám na besedách, že nikdo sice nezná přesnou míru svého talentu, ale důslednou práci ji může rozvíjet, a dokonce překonat. Capote o míře *svého* talentu ovšem zjevně nepochyboval.

„Celý život jsem věděl, že můžu vzít hrst slov, vyhodit je do vzduchu a ona dopadnou na zem právě tak, jak mají,“ říká v knižním rozhovoru s Lawrence Grobelem, který jsem vydal v nakladatelství Petrov už v roce 1996. A pak se skromností sobě vlastní dodá: „Jsem sémantický Paganini.“

Zní to hezky, jenže Capote byl též cizelér, který pedanticky ořezával tužky, jimiž psal, zatímco promýšlel příští tah na sémantické šachovnici. Nemluvě o tom, že v téhle simultánci s mnoha svými já mohl každou už napsanou větu kdykoli vygumovat a nahradit úspornější, efektnější či třaska- vější variantou.

Což taky dělal, jak víme, už od dětských let.

„Začal jsem psát, když mi bylo osm — z ničeho nic, bez jakéhokoli příkladu,“ říká v předmluvě ke knize *Hudba pro chameleony* (o které Wikipedia mylně tvrdí, že byla vydána v nakladatelství Petrov pod názvem *Ručně vyřezávané rakvičky*; fakticky pod tím názvem vyšla necelá půlka té knihy). „Nikdy jsem neznal nikoho, kdo by psal, vlastně jsem znal jen málo lidí, kteří by četli. V té době mě zajímaly čtyři věci: čtení knih, chození do kina, stepování a kreslení obrázků. Pak jsem jednoho dne začal psát, aniž bych tušil, že jsem tím svůj život spojil s ušlechtilým, ale nelitostným panovníkem. Když vám dá Bůh dar, přidá k němu také bič; a ten bič je určen výhradně k sebetřýznění.“

O tom, jak takové rány pálí — a jak těžko se někdy hojí —, už v roce 1980, kdy předmluvu psal, věděl své; nejprve ale nechme autora dokončit povídání o literárních počátcích:

„Tak jako někteří mladí lidé cvičí na klavír nebo na housle čtyři pět hodin denně, cvičil jsem já s papírem a tužkou. Nikdy jsem své psaní s nikým nekonzultoval; když se mě někdo zeptal, co jsem nahoře celé ty hodiny dělal, řekl jsem, že jsem dělal domácí úkoly. Které jsem, mimochodem, nedělal nikdy. Psaní mě vytěžovalo na sto procent. Byl jsem tichým ministrantem u oltáře literárních technik a dovedností, řešil jsem ďábelské záladnosti odstavců, interpunkcí, umístění dialogů. Nemluvě o výsledném tvaru textu, o všech jednotlivých částech, které musí vytvořit vyklenutý oblouk celku.“

Když bylo Capotemu sedmnáct, rozeslal několik povídek prestižním americkým časopisům — a ty je téměř bez výjimky otiskly. Široké veřejnosti se představil v roce 1948 v pouhých dvaceti čtyřech letech knihou *Jiné hlasy, jiné pokoje*... a stal se okamžitě miláčkem literární kritiky i čtenářů. Ač se to zdálo být téměř nemožné, jeho hvězda stoupala s každou další vydanou knihou. *Luční harfa*, *Strom noci* (s geniální „slečnou“ Bobbitovou!), *Snídaně u Tiffanyho*. A nakonec *Chladnokrevně*, kniha vydaná v lednu 1966, která ho vystřelila na absolutní vrchol.

Capoteho životopisec Gerald Clarke říká: „Truman byl po vydání románu *Chladnokrevně* nejslavnější spisovatel na světě. Obědval a večerel v nejlepších newyorských restauracích, kde měl vždycky rezervován ten nejlepší stůl.“

Deset měsíců po vydání knihy uspořádal v newyorském hotelu Plaza Černobilý ples, který je v Americe dodnes považován za jednu z nejvýznamnějších společenských událostí druhé půlky dvacátého století.

Herci, spisovatelé, hvězdy mediálního světa, Frank Sinatra v doprovodu jedenadvaceti-leté Mii Farrow... O plesu se vědělo několik měsíců předem a historiky, co všechno byli někteří lidé ochotni udělat, aby získali oficiální pozvání, jsou zábavné ještě dnes. Nemluvě o těch, kteří — definitivně nepozváni — raději v termínu konání plesu odjeli do zahraničí, aby měli pro budoucnost věrohodnou výmluvu, proč se nemohli zúčastnit.

Necelé dva roky po vydání knihy přišel do kin stejnojmenný film, k němuž, mimochodem, dělal hudbu Quincy Jones. Capote zde působil pouze v roli odborného poradce, přestože měl tou dobou za sebou už tři realizované hollywoodské scénáře (*Nevíňátka* z roku 1961 lze přitom považovat za slušný úspěch), ale později si v Hollywoodu zahrál také jednu z hlavních rolí ve filmu *Vražda na večeri* a mihne se i v Allenově slavné *Annie Hall*.

Stýká se s největšími celebritami té doby, objevuje se v populárních amerických talk show, tráví prázdniny v luxusních sídlech svých bohatých přátel na Martiniku a jinde.

„Býváte někdy kritizován, že svou energii dělíte mezi umění a honbu za slávou,“ říká Capotemu Lawrence Grobel. „Spisovatel Thomas Thompson o vás řekl, že jste zvířetem v zoo slavných. Připadalo mu, že jste svou kariéru podléháním slávy zle pošramotil.“

„On svou kariéru zle pošramotil každou knihou, kterou publikoval,“ odvětlí Truman.

Byl mistrem bonmotů a pro slovíčko zpravidla nešel daleko:

„Bůh mi pomáhá, řekl bych, čím dál víc. Ale ještě nejsem svatý... Jsem alkoholik. Jsem na drogách. Jsem homosexuál. Jsem génius,“ pronese v dialogu se svým druhým já v „autobiografické“ povídce v *Hudbě pro chameleony*.

Capote se v této poslední knize, kterou napsal a která vyšla ještě za jeho života, představuje jako autor nezvykle úsporný. Ve zmíněné předmluvě píše o tvůrčí krizi, která ho přiměla číst znovu vše, co napsal — a shledat výsledky neuspokojivými.

„Uvědomil jsem si, že dosud nikdy, v žádném svém díle, jsem nedokázal přivést k explozi všechnu energii a estetické vzruchy, které daný materiál obsahoval. I když výsledek nebyl špatný, došlo mi, že jsem nikdy nepracoval s více než polovinou, a někdy i jen třetinou sil, které jsem měl k dispozici.“

S podobným doznáním by ovšem Truman Capote nikdy nepřišel, kdyby krize nakonec nevedla k novému autorskému vzepětí.

S Pavlem Klusákem o jeho nové knize, kulturní publicistice a šamanovi z Costa Coffee

STAČÍ NEUMŘÍT, NENÍ TO ZVLÁŠTNÍ?

Text Petr Vizina
Foto David Konečný

Nejspíš to stejně celé přepíšu, konstatuje Pavel Klusák před rozhovorem o pětatřiceti letech svého psaní o hudbě. Nakonec rozhovor jen lehce upraví, důležité věci formuluje přesně. Třeba proč si myslí, že Suchý se Šlitrem se v Semaforu šedesátých let zasloužili o stát. O těchto dvou pojednává jeho nová kniha, takže je má promyšlené.

Pavel Klusák (nar. 1969) je hudební publicista. V minulosti pracoval jako redaktor přílohy *Orientace Lidových novin* a šéfredaktor časopisu GHMP *Qartal*. Jeho texty se objevují na serveru *Aktuálně.cz* či v *Deníku N*. V Českém rozhlase na stanici Vltava uvádí každý týden experimentální hudbu. Připravil radioseriály o přelomových skladatelích posledního půlstoletí, o pop-music v normalizačním Československu, o Kurtu Cobainovi, osobnostech ženské emancipace v hudbě či o divadle Semafor. Audioseriál *Gottfák* (Audionaut) získal cenu pro nejlepší podcast roku na festivalu Prix Bohemia Radio 2023. Působí jako hudební kurátor Mezinárodního festivalu dokumentárních filmů Ji.hlava. Je režisérem filmu *Hudba Zdeněk Liška* (2017), spolu s Markem Najbrtem realizoval televizní dokumenty *Všechno je proměnlivé. Vodňanský a Skoumal* (2020) a *Burian vs. Dědeček* (2022). Je autorem hry *ABBA. Scény z manželského života* (2019, rozhlasová verze 2022) a „příručky-prózy o hodnotách v hudbě“ *Uvnitř banánu* (2021). V roce 2021 mu vyšla kritická biografie o životě a době Karla Gotta *Gott. Československý příběh*, za níž získal dvě Ceny Magnesia Litera. Žije v Praze a Brně, má tři potomky.

Co další pamětníci?

Skvělou energii mělo setkání s Věrou Formanovou-Křesadlovou. Nejdřív razantně odmítla s odůvodněním, že mluví výhradně pravdu, což způsobuje problémy. Myslím, že měla předchozí špatnou zkušenost s neautorizovaným rozhovorem. Pak se nechala přesvědčit a převyprávěla mi neuvěřitelná dobrodružství svého života, občas tedy skutečně hůř publikovatelná. Bylo to krásné: ona opravdu nemá schopnost mlžít a překrucovat, maximálně něco zamlčí, a úplně na ní vidíš, jak se to z ní dere ven a ona s tím bojuje. Vyprávěla taky krásné epizody o Šlitrově autoritě uvnitř divadla a o jeho zvyku kreslit vždy a všude, třeba i na státní hranici během proclívání. Já jsem v jádru introvert, a tak jsem třeba nešel za Pavlínou Filipovskou, asi i proto, že jsem se do ní během rešerší beznadějně zamiloval. Moc mi pomohla Magda Šebestová, která coby desetiletá Magda Křížková utáhla velkou roli po boku Suchého v *Benefici*. A totálně laskavá byla Dominika Křestánová, dcera Jiřího Šlitra. Když jsem uviděl v jejím archivu Šlitrovův scénář *Ďábla z Vinohrad*, včetně

tabulky s rozpisem celé inscenace, div to se mnou nepraštilo blahem. Mimochodem, Dominika je překladatelkou autorů jako Salman Rushdie a Tove Janssonová. Přičemž Šlitr je docela muminek, řekl bych.

Vraťme se k úvodu našeho rozhovoru, k tomu, jak desetiletý Pavel Klusák poslouchá z magnetofonu u svého strýce nahrávky Semaforu ze šedesátých let. Jak těm momentům rozumíš z dnešního pohledu?

Zdaleka ne všechno, co jsem poslouchal v rané fázi života, se mnou zůstalo. Nevracím se ke skupině Olympic, k Neně, k Visacímu zámku. Udivilo mě v pozdějších fázích života, že náklonnost k Semaforu nemizí. Ve dvaceti. Ve třiceti. V padesáti. Člověk si všímá jiných věcí, jako by se krystal postupně odhaloval z různých stran, ale přetrvává to. Dětská píseň „Sluníčko“ mi dnes připadá jako vyrovnání s koncem věcí, i se smrtí: „Nevrátí se, nevrátí se... Tak je to.“ Vždycky si při tom vzpomenu na okamžik, kdy dvouleté dceři uletěly balonky a ona, měla to v pohledu, v tu chvíli pochopila, že některé věci se nikdy nevrátí.

Psaní je práce o samotě. Co ti dodává energii a sune tě k deadlineu?

V zimě jsem potkal šamana. V Costa Coffee v jednom obchodním centru se uvedl do excitovaného stavu, a i když jsem se ptal na něco úplně jiného — na materiál pro buben —, řekly mi nějaké bytosti jeho hlasem: „Musíš běžet k třetí knize.“ Tahle kniha je sice moje šestá, ale je pravda, že třetí podstatná. Opravdu jsem po tomhle setkání zrychlil: uvědomil jsem si, že chci, aby Jiří Suchý dostal ten můj spis tak čilý, jako když má v těch svých třidevadesáti povedených den. ●

ČEKÁNÍ NA PTSD

Mária Beňačková Rišková

Od posledních parlamentních voleb na Slovensku uplynul rok. Vláda Roberta Fica za tu dobu stihla neuvěřitelné množství neuvěřitelných věcí — exekutivních i legislativních kroků, které podle mnohých kritiků mohou ohrozit nebo už ohrožují demokratickou společnost. Možná nejviditelnější byly kontroverzní kroky ministryně kultury Martiny Šimkovičové. I kvůli hlasitému a odhodlanému odporu, které vyvolaly u slovenské kulturní obce.

Slovenské sociální sítě v druhé polovině září zaplavily fotografie domácích knihoven a zmínky o bohatství. Šlo o součást vlny kritiky vládního konsolidačního balíčku, respektive velkého balíčku opatření (včetně zvýšení DPH z 20 procent na 23 procent). Na úvodní tiskové konferenci ministr financí vysvětlil zvýšení daně na knihy ze současných 10 procent na 23 procent rozpačitými slovy, že je to v pořádku — vždyť knihy jsou stejně pro bohaté. Ačkoli se ministr hájí tím, že výrok byl vytržen z kontextu, vydavatelé, autoři a čtenáři vnímají toto rozhodnutí jako krok k likvidaci nezávislé knižní kultury a kritického myšlení na Slovensku.

Je přitom tragické, že jde jen o jeden z příkladů nezájmu slovenské vlády o řešení problémů a nejistých životních podmínek lidí pracujících v kultuře a kreativním průmyslu. Zdejší kulturní obec je tak již téměř rok na nohou, protože Slovensko čelí hluboké krizi v oblasti kultury: současná vláda v čele se stranami SMER, HLAS a Slovenská národní strana během roku přijala až příliš mnoho podobných opatření,

kteří přímo ohrožují existenci a nezávislost kulturních institucí.

Od nástupu vlády Roberta Fica do funkce v říjnu 2023 probíhají výrazné snahy o posílení státní kontroly nad kulturními institucemi. Ministryně kultury za Slovenskou národní stranu Martina Šimkovičová, která se do své funkce dostala navzdory (nebo kvůli?) své xenofobní a dezinformační minulosti, začala svou politickou kariéru na webu známém svým nenávisným obsahem. (Několik let vypouštěla dezinformace na internet společně s Petrem Kotlárem, který je vládou pověřeným vyšetřovatelem akcí během pandemie covidu-19 a je také zdrojem národní ostudy, když během summitu Světové zdravotnické organizace prohlásil, že pandemie neproběhla.)

Martina Šimkovičová po svém jmenování na konci loňského roku jako první zrušila již udělené granty v dotačním programu na podporu mediální gramotnosti a boje proti dezinformacím. Na sociálních sítích okamžitě začala šířit nenávist vůči LGBTI+ lidem — prohlásila, že „neziskové organizace podporující LGBTI+ už nedostanou

↑ **Protest na podporu Kulturní stávky (logo stávky), Bratislava, 19. 9. 2024**

od ministerstva kultury ani cent“, a mluvila o jejich „parazitování na veřejných prostředcích“. Od té doby následoval nepřetržitý proud nenávisných komentářů, zákazů, novel zákonů důležitých pro chod kultury, rušení celých oddělení či institucí a propouštění či dobrovolný odchod desítek zaměstnanců Ministerstva kultury a veřejných institucí. Vše se děje bez jakékoli diskuse s odbornou veřejností, ve zrychleném řízení. A samozřejmě s posvěcením premiéra, vlády a koalice, která v parlamentu jeden po druhém válkuje základy demokracie.

VÝSLEDKY PRÁCE

Jednotlivé devastující kroky vedení Ministerstva kultury pečlivě sleduje hlavní „odbojová“ iniciativa proti této kulturní destrukci, platforma Otvorená Kultúra!,

MOJE DUŠE SMRDÍ JAKO TŘI TÝDNY MRTVEJ HOLUB

Václav Maxmilián

MILÝ BOŽE, CHTĚLA BYCH NAPSAT DOBRÝ ROMÁN

Sára Zeithammerová

SPISOVATELSKÁ VIDEOTÉKA

Redakce

ROMANTIK, DŘÍČ A VYŠINUTEK

Jan Váňa

SPISOVATELÉ NA PLÁTNĚ

Ilustrace Bessa

Většina lidí poprvé potká spisovatele na obrazovce nebo v kině. Často jde i o setkání jediné. Audiovizuální kultura tak do velké míry určuje, jak si autory a autorky představujeme — včetně těch skutečných a historických. Rozervaný básník, cynický romanopisec nebo stereotypy bořící spisovatelka jsou některé z figur, skrze něž následně hledíme na literaturu. Ať už filmy mají oporu v realitě, nebo ne...

MOJE DUŠE SMRDÍ JAKO TŘI TÝDNY MRTVEJ HOLUB

Václav Maxmilián

„Básníci mají obtížné začátky a konce, zato mezidobí je radostné a plodné,“ prohlašuje postava Štěpána Šafránka ve filmu *Jak svět přichází o básníky*. Filmová série je postavena na představě, že každý mladík přece psal dívkám nějaké ty básničky. A opravdu, texty, jež z protagonistových úst zaznívají, nejsou ničím víc než banálními veršíky. Vzhledem k popularitě mezi diváctvem ovšem takovou představu o básníkovi mezi lidmi utvrzují. A když tedy někomu řeknete, že píšete básně, toto je často první asociace, jež naskočí. Co se ale stane, když se ve filmu objeví skutečný básník? Anebo dokonce i opravdová poezie?

MILÝ BOŽE, CHTĚLA BYCH NAPSAT DOBRÝ ROMÁN

Sára Zeithammerová

Životy skutečných i fiktivních spisovatelek patří mezi populární filmové náměty. Nejenže skýtají oblíbenou figuru trpící umělkyně, rovněž se v nich překonávají i společenské konvence a stropy. Lze tak zažít svobodu tvorby — i trpkost jejího dopadu.

REDAKČNÍ VIDEOTÉKA

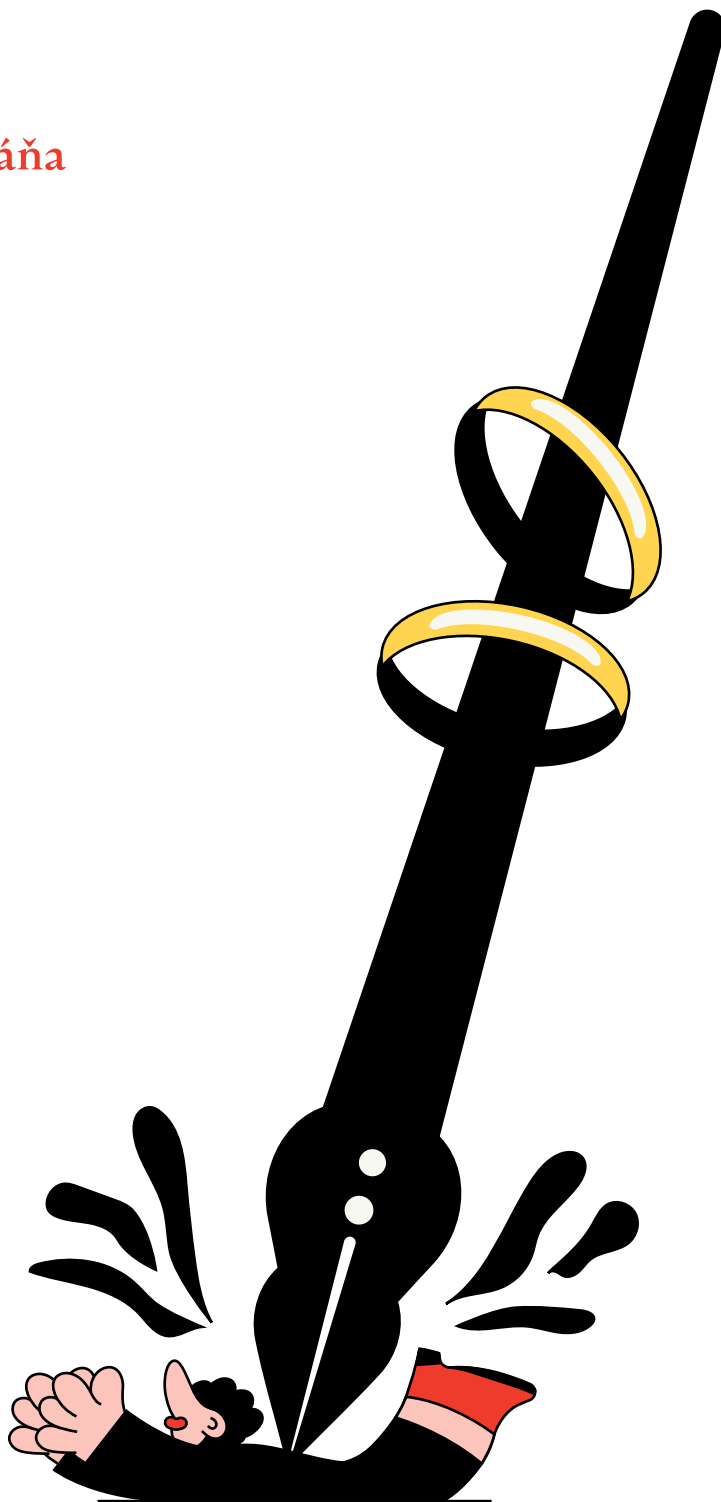

Sestavili jsme výběr tipů (a nějakého toho varování), ve kterých filmech hledat spisovatele a spisovatelky. Nejedná se o vyčerpávající ani koncepčně uchopený seznam, ale spíše o snímky, které přišly na přetřes při redakčních poradách. Některé tituly chybějí schválně: zmiňují je články čísla, nevlezly se (omluvy: *F. L. Věkovi*, *Zamilovanému Shakespearovi*, všem spisovatelům, kteří nakonec vyřeší nějakou zapeklitou vraždu, a mnoha dalším) anebo za moc nestojí (i když seriál *Younger* z nakladatelského prostředí by se možná mohl kvalifikovat v kategorii *guilty pleasure*). Spousta skvělých snímků nám ale určitě utekla — budeme rádi, když se ozvete s vlastními tipy.

ROMANTIK, DŘÍČ A VYŠINUTEČ

Jan Váňa

Láska a smrt v Charkově

JSOU MĚSTA S NEBEM A TA BEZ

Text a foto Adéla Knapová, Charkov

Na Ukrajinu jezdím průběžně coby reportérka a spisovatelka přes pětadvacet let. Do Charkova jsem se poprvé podívala až loni na podzim a to ještě po dlouhém přemlouvání. Zním Lvov, Kyjev, Oděsu, Mariupol, Užhorod i Mukačevo... K čemu Charkov? Navíc teď, když patří mezi Rusy nejvíc ostřelovaná a bombardovaná místa. Dnes si neumím svůj život bez tohoto stepního velkoměsta a jeho obyvatel představit. Bez přehánění. Charkov není krásný ani půvabný. Je svérázný. Brutální a silný. Je to stav mysli.

Na tu schůzku jsem zapomněla, a když se Yuri ozval, skočila jsem provinile do auta a z náměstí Svobody v centru jsem vyrazila za ním na periferii. Naštěstí v Charkově už pár dnů zase fungoval signál GPS — nejen letos v červnu a červenci byl kvůli zvýšené aktivitě ruských okupantů zablokován. A vyznejte se bez online navigace ve dvoumilionovém městě, kde znáte jakžtakž jen centrum, a to hlavně jako chodec, ne coby řidič.

Do ulice, kde jsme se s Yuriem měli setkat, abychom se společně vydali do útulku pro bezprizorní zvířata, jsem přijela nakonec dřív. Bylo, jako už dlouhé týdny, vedro k zalknutí. Rozpálené betonové město sálalo, naše siluety tekly, lepily se k chodníkům i povětšinou zatlučeným výlohám. Odpařující se pot nedával šanci sebesilnějším parfémům. Zvykli jsme si dávno na rudé tváře, zčervenalé krky, oteklé prsty, svědicí záhyby kůže. Káva plná ledových kostek pálila v dlani, když jsem z kavárny znovu vykročila na chodník. A pak jsem zalapala po dechu a led vyletěl do vzduchu, káva se rozlila po mých šatech a já se třásla a nic víc nevím. Mladá žena, co šla po chodníku vedle mě s nákupem, upadla a zaječela. Nebo možná ani nehlesla. Nevím. Přes ohlušující výbuch, rachot, hukot a dunění, přes bříknot skla, pukání betonu a železa, ječící alarmy aut a kdovičeho všeho ještě nešlo nás lidi slyšet.

To až o pár vteřin později. Až bylo dokonáno. Poté co ruské rakety znovu (pokolikáté už nikdo nespočítá, byť to prý nějaký zodpovědný úředník v Kyjevě ve jménu spravedlnosti počítá) dopadly do obytných částí města a opět zabíjely.

Což jsem měla zjistit až večer.

Tentokrát ukradly život i mladé dívce, již jsem znala. Byla nadějnou výtvarnicí, skromnou, tichou, toužící a milující. Usmívala se, jak nedočkavě přešlapovala na začátku všeho. Vyhlížela život navzdory válce s nadějí. Cestou na poštu Veroniku rozerval ruská raketa.

ROZPÁRAT NEBE

Jsou města s nebem a ta bez. A pak je Charkov. Město-horizont. Nekonečné nebe rámuující proslulé konstruktivistické panorama, které vám vyrazí dech. Nebe, které by klidně mohlo konkurovat tomu ze začátku Bible, kde se píše o stvoření světa. Nepočítané odstínů modří přecházejících do nenapodobitelně něžných pastelových barev. Rozlitá tuš nocí. Je jedno, co si vybereš, ať den, nebo noc, z kýčovitě dokonalé oblohy dopadají na město už přes dva a půl roku smrtící ruské bomby, střely, drony, rakety... Rozpárají

oblohu jako rozžhavené jehly, mnohdy dřív, než se stihne rozeznít letecký poplach. Dopadnou a ničí, pustoší, rvou, drtí, zabíjejí.

Anebo taky ne. To druhé momentálně (začátek září 2024, pro přesnost) ještě pořád navzdory desítkám „letních“ mrtvých mírně převažuje. Obránci nebes, jak se tady říká složkám ukrajinských ozbrojených sil, jež sestřelují ruské nástroje smrti a hlídají nebe nejen nad Charkovskou oblastí, dokáží drtivou většinu hrozeb eliminovat ještě ve vzduchu.

Až na ty zas...ný rakety, řekne vám tu každý. Ale ani vám to říkat nemusí. Zjistíte to sami.

Já na to přišla už svou první noc tady. To bylo loni. (Vážně jsem tady poprvé zavřela oči teprve před rokem? Zdá se to jako věčnost, a přece...) Ze spánku mě vyrvala tlaková vlna, přísahám — snažím se potlačit ten patos, jež je ale v této hrdé zemi drčené válkou snad i ve vzduchu a ve vodě —, zvedla mě milimetry nad postel, dopadla jsem zpět spolu s duněním a nepopsatelnou kakofonií těch nejděsivějších zvuků, jež doprovázejí ničivou sílu explodující rakety C300, která zasáhla svůj cíl kdesi nedaleko. Praskot skla, vrzání stěn i stropů, alarmy aut v temných ulicích (od jedenácti do pěti zákaz vycházení a nulové osvětlení města) a už i sirény leteckého poplachu. V pyžamu, s mobilem a baterkou jsem z postele od okna doběhla do chodby bytu a tam se zavřela mezi dvojí vstupní dveře. Bylo tam místo pro jednoho, když se hodně skrčil; spolu se mnou tam nocoval i mop, kýbl a smeták. Lepší a napohled bezpečnější místo jsem v nočním zmatku a panice nevymyslela.

Aplikace hlásila, že na město letí ještě další rakety. Ať zůstaneme v krytech. Dům Slovo vlastní kryt nemá. A i kdyby ho měl, nestihnete tam dojít. Rakety letící na Charkov jsou zatím stále ještě rychlejší než umělá inteligence, jež řídí systém poplachů. Protože odsud je to do Ruska zhruba čtyřicet kilometrů. Když v Bělgorodu vystřelí raketu, je za pár desítek vteřin ve městě.

A taky byly. Všecky tři. Naštěstí tu noc nezabíjely.

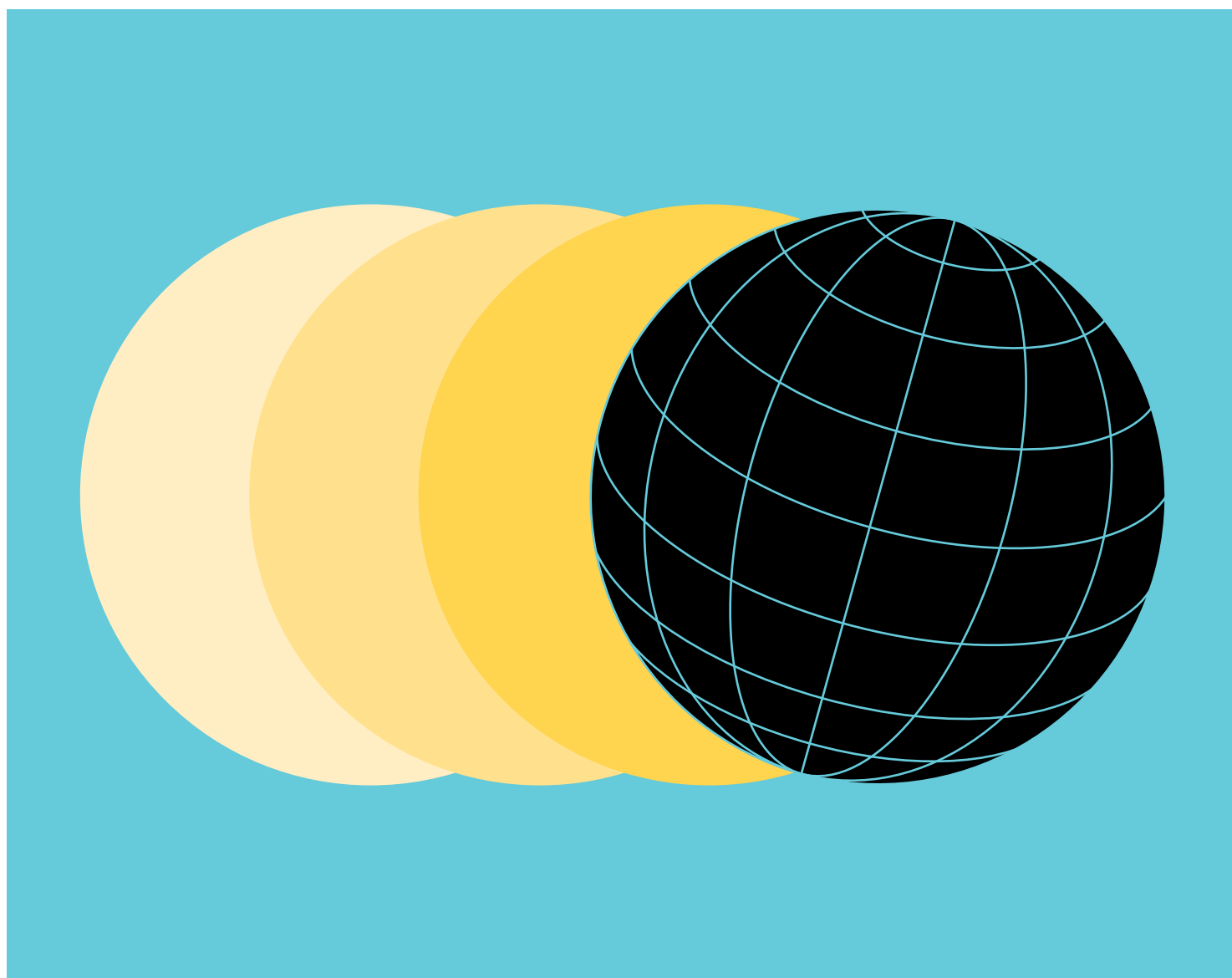
PRO PETROVY OČI A KOSTI

Takové bylo moje charkovské přivítání v bytě po ukrajinském spisovateli a novináři Petru Lysovém ve slavném domě Slovo. Tady, v kulturní památce z dob stalinismu, mě ubytovalo místní Literární muzeum. Ukrajínští básníci a umělci včetně Serhije Žadana mi nadšeně nad láhvemi vína v muzeu následující večery říkali, jaký je ten byt ve Slovu skvělou inspirací.

NA SHLEDANOU, BĚŽÍM JINAM!

Jan Maršálek

Na začátku roku vyšla v nakladatelství Karolinum v edici Myšlení současnosti kniha *Vyjasňování*, v níž vedou rozhovor francouzský filosof Michel Serres a jeho krajan, sociolog a filosof Bruno Latour. Lehké čtení to není pro nikoho: u nás téměř neznámého Serrese, ale i Latoura, který se v českém prostředí v poslední době prosazuje především jako environmentální filosof, tyto rozhovory pomáhají spíše objevit než vyjasnit. Ohromná šíře záběru obou myslitelů zároveň láká k otázce, co všechno si může filosofie v rámci své svobody dovolit.

Jednu z knih francouzského filosofa Michela Serrese (1930—2019), *Legendu o andělech*, mám ve své knihovně už tak dlouho, že si ani nepamatuji, jak jsem k ní vlastně přišel. Nikdy jsem ji nepřečetl. Vzpomínám si na okouzlení, s nímž jsem ji občas bral do ruky (považte, nádherný Concorde v ní má roli posla a jeho fotografii Serres umístil hned vedle Rembrandtova archanděla Rafaela), pár ne zrovna upřímně míněných pokusů začínajícího franštináře se do textu začíst i opakovaný pocit, že na zvládnutí takové věci prostě ještě nemám. Každý z nás možná několik takových knih kolem sebe uchovává. Knihy takové, do jejichž zdlouhání se člověku nechce a k jejichž přečtení se nemůže odhodlat ani tehdy, když si je přenesl na stůl vedle křesla. Na něm pak dlouho překážejí a svého zákonného čtenáře znervózňují svou vyzývavostí a zranitelností — před jeho dětmi, hrnkem s kávou, jinými nedočtenými knihami...

„Poslední tři měsíce jsme hovořili o vaší metodě. Pokusil jsem se vytvořit seznam nedorozumění, která jste kolem sebe shromáždil,“ říká Bruno Latour na začátku třetího rozhovoru se Serresem v čerstvě do češtiny převedené knize *Vyjasňování. Pět rozhovorů s Bruno Latourem* (Karolinum, 2024). Jenomže pozor na knihy, které mají „vyjasňování“ v názvu! Platí-li tak nějak obecně, že rozhovory představují přístupný žánr, po němž lze zejména v létě bez obav i k odpočinku sáhnout, neplatí to o *Vyjasňování*. To je onou pověstnou černou labutí, kvůli níž se vždycky všechno tak komplikuje.

V našich podmínkách *Vyjasňování* nevyjasňuje ani Serrese, ani Latoura. Do hlavních proudů filosofie takřka nezařaditelný Michel Serres (on sám se brání dokonce i pokusům o své *situování* v intelektuálním poli) je v českém překladu až na jednu drobnou výjimku nedostupný. A protože ani naše odborná filosofie Serrese příliš nezná, pomálu je i sekundárních textů. Intelektuální samorost Serres jako by nikde nechyběl. Je jen příznačné, že o něm nic nenacházíme ani v *Nové francouzské filosofii* od Iana Jamese, kterou nedávno Karolinum vydalo ve stejné edici jako nyní *Vyjasňování*: James si ke zpracování vybral myslitele, které podle něj spojuje specifický soubor kontinuit a diskontinuit s dílem předchozí generace filosofů (Foucault, Deleuze, Derrida, Lyotard); Serres

i Latour, ač prý jde o „důležité referenční body“, tak z jeho výběru vypadli.

Jak zůstat uprostřed těch nejlepších francouzských škol „samoukem“, líčí Serres v prvním do knihy zahrnutém rozhovoru, který obdivovatele tradice francouzského filosofického vzdělávání nenadchne: „Na École normale supérieure stejně jako jinde panoval teror. Mocenské skupiny tu občas dokonce pořádaly tribunály a člověk předstupoval před poroty a byl žalován za ten či onen názor, označený za intelektuální zločin.“ Panoval teror také v Dijonu, tři sta kilometrů od pupku francouzského intelektuálního světa, kde o něco později studoval Bruno Latour? Latourova cesta z periferie na vrchol nebyla ve skutečnosti o nic přímější než ta Serresova.

Právě Latour, který je zejména pro sociální vědce a vědkyně už dávno neopominutelný, bude možná české čtenářky a čtenáře k *Vyjasňování* lákat více než v našem prostředí málo známý Serres. Latour má u nás své znalce i hrstku pokračovatelů a také (kupondivu stále jen drobné) nakladatele. O vydání hned tří titulů se v posledních letech postaralo pražské nakladatelství Neklid, které zaujal „pozdní“ Latour — environmentální filosof (*Zpátky na zem*, 2020; *Kde to jsem?*, 2022; *Memorandum o nové ekologické třídě*, 2023); o něco akademičtější a pro Latoura reprezentativnější je pak česká antologie Latourových textů s názvem *Stopovat a skládat světy s Brunem Latourem. Výbor textů 1998—2013*, vydaná péčí uměleckého spolku Tranzit v roce 2016. Dobře za to, i tak ale toto všechno představuje z Latoura jen zlomky. Pokud jde o jeho klasické knihy (s výjimkou *Nikdy jsme nebyli moderní* ve slovenském překladu z roku 2003), které primárně zapadají do oblasti sociologie vědy, nemá čtenář odkázaný na češtinu — a většina z nás jím v nějakém modu čtení někdy je — po čem sáhnout.

Vyjasňování si tak leckdo dočte možná nejen s odhodláním pustit se jednoho dne do Serrese, ale také s pocitem, že rovněž o Latourovi bude ještě třeba si leccos ujasnit. Kde se v něm najednou bere schopnost a ochota doprovázet Serrese v rafinovaném filosofování, které tak kontrastuje s obvyklou lehkostí a proslulou hravostí jeho vlastního stylu psaní? A především: Co si myslit

EB

MM

**EWALD
MURRER**

Básník čísla

**HONZA
NAVRÁTIL**

Nová jména

**ZDENĚK
GRMOLEC**

Povídka

**JAN
JINDRA**

Ateliér

Básník čísla Ewald Murrer

Ewald Murrer (nar. 1964) je básník, literatuře se aktivně věnuje od počátku osmdesátých let dvacátého století. Dosud vydal dvacet knih, z nichž čtrnáct od roku 2018. Nejznámější *Zápisník pana Pinkeho* se dočkal tří vydání (In Margine, 1990; Inverze, 1993; Paper Jam, 2018). Za knihu *Noční četba* (Aula, 2019) získal Cenu Magnesia Litera. Ukázky pocházejí z připravované sbírky *Kurduť (333 básní o povaze světa a tvorů ho obývajících)*, která vyjde příští rok v nakladatelství Aula.

Povídka Zdeněk Grmolec

Zdeněk Grmolec se narodil roku 1947 v Kyjově, dětství prožil v Čejčce. Na Univerzitě Jana Evangelisty Purkyně (nyní Masarykově univerzitě) vystudoval češtinu a základy společenských věd. Pracoval jako učitel na různých typech škol. V sedmdesátých letech debutoval jako básník (antologie *Hnízda stěhovavých ptáků*, Blok, 1978), ale později se už věnoval výhradně próze, zvláště povídkám a novelám. Vydal například knihy *Půlnoční verbuňk* (Československý spisovatel, 1989), *Výběrová osamělost* (Kdo je kdo, 1993), *Vymítání anděla* (Host, 2009) nebo *Pod císařským orlem* (MOBA, 2022).

Nová jména Honza Navrátil

Honza Navrátil žije v tichu Jeseníků — s výhledem na louku, kde se učil lyžovat, se psem Forestem, který dostal jméno podle míst, kde společně tráví nejvíce času. Po opakovaných pokusech odejít z Jeseníků do města dospěl k závěru, že na hory prostě patří. Postupně upozadil svou původní profesi copywritera a plně se ponořil do tvůrčího psaní. Má rád samotu, ale i dlouhé rozhovory s lidmi, kteří vzpomínají a vyprávějí. Právě tato setkání inspirují jeho tvorbu, v níž bere čtenáře na místa, kde čas plyne jinak. Ve svém newsletteru pravidelně odhaluje zákulisí svého tvůrčího procesu, představuje život na horách a seznamuje čtenáře s lidmi, o kterých píše.

Ateliér Jan Jindra

Soubor fotografií *Cesty Franze Kafky* vystavuje Jan Jindra (nar. 1962) v posledních dvou dekáдах asi nejčastěji. Jeho černobílé záběry s texty Judity Matyášové, opřeny o důkladnou znalost spisovatelovy literární pozůstalosti, vyšly letos ve svazku *S Kafkou na cestách* péčí nakladatelství Labyrint. Přibližují nejen veškerá umělcova působiště, ale též místa, kam kdy zavítal. Za přeludných světelných nálad zprostředkovávají scenérie, stavby i dochované interiéry. Jan Jindra vydal rovněž katalog *Vnitřní krajiny, Rainer Maria Rilke a jeho svět ve fotografii* (2012). Další volnou tvorbu publikoval v trojici knih nakladatelství BiggBoss: *Osmdesátky* (2016), *Heavy Metal Milovice* (2016) a *Charles Bridge* (2021). V současnosti je Jan Jindra vedoucím pedagogem ateliéru reklamní fotografie na Fakultě multimediálních komunikací Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Sám studia umělecké fotografie absolvoval na FAMU v Praze (1987) a na své alma mater se později také habilitoval (2012).

VODY SE HNULY

Jan Machonin

V roce 2021 vyšla v Moskvě biografie spisovatele Nikolaje Leskova sepsaná literární historičkou Majou Kučerskou pro známou edici *Životy slavných lidí (Nikolaj Leskov. Prozjovannyj genij)*. V textu pohybujícím se na pomezí literárněvědné práce a prózy se autorka pokusila „prošvihnutého génia“, jak zní podtitul knihy, vrátit tam, kam podle ní patří — do popředí kánonu ruské klasické literatury. A její gesto našlo patřičnou odezvu: se svou knihou se téhož roku umístila na druhém místě v hlasování o populární ruskou literární cenu Bolšaja kniga. O Leskovovi se začalo znovu mluvit i psát. A nejen v Rusku: v českém překladu se nedávno objevila jeho románová kronika *Až se hnou vody*.

**CO PŘICHÁZÍ
ANEB CESTA
NA KOUZELNÝ
VRCH**

Daniela Hodrová

**JAK SE MĚNÍ
VĚDOMÍ**

Michael Pollan

**DULUOZOVA
MARNOST**

Jack Kerouac

**HRÁČ VERSUS
PŘÍŠERY —
JEŠTĚ JEDEN
LEVEL**

Jaroslav Švelch — Ondřej Trhoň

Rozečteno
**TIPY
REDAKCE**

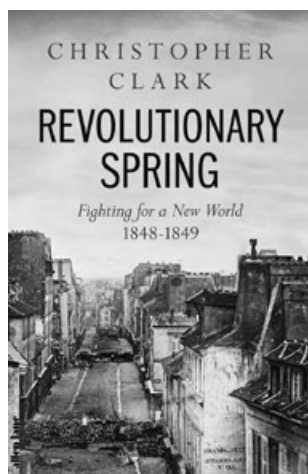

Agota Kristofová
Včera
přeložil Jan Machonin
Akropolis, Praha 2024
104 stran

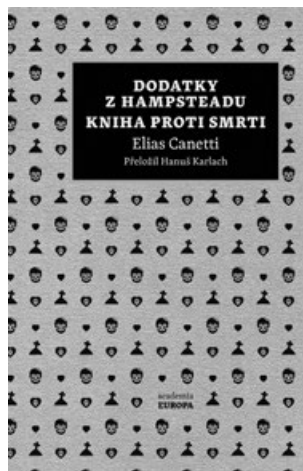
Pokud vás to kvůli tomu jménu také hned napadlo: Agota Kristofová není ani náhodou vedlejší literární inkarnací Agathy Christie. Maďarská emigrantka usazená po roce 1956 ve Švýcarsku napsala jen čtyři knihy, a toto je ta poslední. I v češtině už je k dispozici celé její dílo — kromě nového překladu ho tvoří jen trilogie *Velký sešit*, *Důkaz* a *Třetí lež*. Hlavně první díl měl v polovině devadesátých let slušný ohlas, na ten by teď nakladatelství Akropolis rádo navázalo. Stručná a hutná novinka má téměř antiký půdorys a vypráví příběh nemožné lásky mezi dvěma emigranty. (jn)

Christopher Clark
Revolutionary Spring. Europe Aflame and the Fight for a New World, 1848—1849
Crown, New York 2023
896 stran

Když se řekne revoluční rok, každý si představí něco jiného — záleží na datu a místě narození. Jeden skutečně revoluční rok se však nabízí, minimálně pro Evropany: 1848. Proti panujícím politickým pořádkům se bouřili lidé v italských královstvích, rakouském císařství, Francii,

skandinávských zemích... Byly to však revoluce, které mnohdy nedopadly slavně, nebo se jejich důležitost projevila až mnohem později než v rozjařeném jaře a krvavém létě 1848. Možná i pro toto komplikované dědictví a nejednoznačný narativ není daná dějinná perioda příliš oblíbená mezi autory populární historie. Tedy nebyla: uznávaný britský historik a autor vynikajících *Náměsíčníků* loni vydal objemnou knihu s všehájícím názvem *Revolutionary Spring* (Revoluční jaro), v níž splétá příběhy evropského politického zemětřesení. Na barikády! (zst)

Elias Canetti
Dodatky z Hampsteadu. Kniha proti smrti
přeložil Hanuš Karlach
Academia, Praha 2021
472 stran

Když jsem při náhodném podvečerním listování otevřel Canettiho knihu, narazil jsem na pasáž, kde popisuje svou spřízněnost s italským autorem Cesarem Pavese: „Pavese byl můj přesný současník. Ale dal se do práce dřív a před deseti lety si vzal život. Jeho deník je něco jako dvojče toho mého.“

Později však píše, že radost z literárního bratrství se nesmí odehrávat příliš často. „Člověk se učí od těch, kdo jsou naprosto jiní než on. Na spřízněných se člověk uklidňuje.“ Pár dalších zalistování a průzračných vět mě ochromilo natolik, že bych nad každým odstavcem potřeboval kontemplant alespoň hodinu. Canettiho kniha bude prozařovat celý můj podzim. (vm)

Dimitri Verhulst
Mít a být
přeložila Veronika ter Harmsel Havlíková
Odeon, Praha 2024
136 stran

Belgický spisovatel byl hostem na festivalu FALL v pražském DOXu, kde kromě jiného představil překlad své knihy *Mít a být*. Hlavní hrdina Malodot se v ní po autonehodě ocitá na podivné klinice, jakémsi zázvěti, kde se předtím, než úplně zemře, musí zbavit své závislosti na životu. Je to vtípná a sarkastická próza vybízející ke spoustě provokativních otázek. Jednu z nich během večera položila moderátorka Josefína Formanová i Verhulstovi: Malodot má na vybranou — může skutečně zemřít, nebo se vrátit zpět do života, ovšem pouze za podmínky, že ho prožije na vlas stejně jako dosud. Jak by v takové situaci volil Dimitri Verhulst? A jak byste volili vy? (on) ●

www.itvar.cz

tvar
obtědeník živé literatury

14/2024
60 Kč

Gibraltar

Na vlastních nohou na kraj kontinentu.
V protisvětle, abych ošálila zimu.

Zofia Bałdyga

10/2024
60 Kč

9/2024
60 Kč

KNIHI HI HI HI

K předplatnému
kniha jako dárek.

Tištěné předplatné 1 050 Kč,
elektronické předplatné 550 Kč.
itvar.cz/predplatne

LISTY

dvouměsíčník
pro kulturu a dialog

časopis přinášející
bohaté porce textů
o politice i kultuře
z domova i zahraničí

Objevte
Listy
online na
listy.cz

Revolver Revue
časopis kulturní sebeobraný
since 1985

literatura • výtvarné umění
design • společnost • kritika
rozhovory • portréty • eseje

aktuální pro dnešek
i budoucnost

vychází 4x ročně
k dostání v dobrých knihkupectvích
a nejlépe v e-shopu RR

www.revolverrevue.cz
www.bubinekrevolveru.cz

DĚTI, ČTETE?
ZÁŘÍ--ŘÍJEN--2024
PRAHA/OLMOUC

AUTORSKÁ ČTENÍ--BESEDY--HRY
VÝTVARNÉ DÍLNY

DĚTI ČTETE? FESTIVAL

děti!
čtete?

SLEDUJTE NÁS NA FB/IG @DETICTETE
PROGRAM FESTIVALU
ČTĚTE NA WWW.DETICTETE.CZ

RKK

Rezidence
Café Kaprál

Večer Časopisu Host

Pavel Klusák

15. října 2024 | 19:00 | moderuje Zdeněk Staszek

Seferis — Grögerová

Arsenijevič

Blake

Rus

Vojnovič

Novosad

Řehák

Novotný

Honcoopová

Trinkewitz

Reverdy

Perquinová

Bonnefoy

Heaney

Hladký

Jungmannová

Grauová

Hiršal

Vaněk

2/24

www.souvislosti.cz

revue pro literaturu a kulturu

svetovka.cz

Aktuální číslo # 8/2024

Plav

Měsíčník pro
světovou literaturu

Kafkovské ozvěny v hispanoamerické literatuře

Amparo Dávila
Silvina Ocampo
José Emilio Pacheco
César Vallejo

Roční předplatné
objednávejte na
svetovka.cz/jak-koupit

Rozhovor k novému překladu:
Mieko Kawakami o svém románu *Nebe*
Soutěž Jiřího Levého: Donna Tartt v překladu
Kryštofa Herolda

Masterclass

ALEŠE PALÁNA

Otázky se přeceňují

17. 10. 18.00

Centrum PANT, Ostrava

Státní fond kultury ČR

Meme
2000070151884

Jakub Jetmar

V září došla šťastného konce digitální záhada, kterou se vine i česká nit. Patrácstvo z celého světa po čtyřech letech potvrdilo identitu neznámé ženy, jejíž tvář posloužila jako textilní dekor. Závěs pokrytý obličejí roky visel i v domě jednoho Fina. Toho v roce 2020 napadlo zjistit, komu vlastně patří tváře otištěné napříč látkou. Zeptal se proto na místě nejpovolnější: internetu. Uživatelstvo nerdské sítě Reddit obratem identifikovalo pět osob, mezi nimiž byl třeba herec Orlando Bloom, šestou tvář ale nikdo neznal. A tak vzniklo velké pátrání po Celebritě Číslo Šest.

Než se internet stal nekonečnou nabídkou různých pitomého obsahu, lidé na něj chodili s poptávkou. Vyhledávali věci. Schopnost nabízet relevantní odpovědi oligarchizovaná síť z řady důvodů docela pozbyla, stále ale existují kapsy odporu. Odhodlané komunity, které identifikují zaslý pár japonských tenisek, lokalitu prababiččiny svatební fotografie, součástku z traktoru nebo třeba úryvek chytlavé písničky. Na jaře takto úspěšně skončil tříletý hon na mezitím virální útržek skladby „Ulterior Motives“ od Christophera Saint Bootha. Původně se objevila v osmdesátkovém pornofilmu, zjistili odhodlaní lidé, kteří sledovali hodiny starého porna kvůli soundtracku.

Příběh látky s celebritami vedl jako každá správná záhada do Prahy. Někdo objevil katalog české textilky Látky Mráz, která tkaninu nabízela. Na Redditu proto existuje kouzelná minireportáž, jak se pátrač během své návštěvy stovčezaté matičky osměluje, aby vyzbrojen překladačem vstoupil do jedné z prodejen, ve které světě div se nikdo neměl o nahodilém hadru bližší informace. (Nikdy se nepodařilo potvrdit, jestli byly Látky Mráz výrobcem, nebo jen koncovým prodejcem.)

Průlom nastal až letos. Redditor digitálně upravil tisk na tkanině, aby víc připomínal původní fotografii. Následně ji prohnal vyhledávačem PimEyes, který umí rozpoznávat veřejně dostupné obličejí. Ve výsledcích se objevila španělská modelka Leticia Sardá. Druhý slídl se mezitím dopátral titulní strany španělského magazínu *Tendencias*, kde v roce 2006 fotografie vyšla poprvé. Kontaktoval uvedeného fotografa, který shodu mezi svým dílem a kusem látky potvrdil. Společnost nedůvěry — někteří se stále báli AI šmáčka — uklidnila až samotná Sardá. Dlouho už modeling nedělá, žije na Tenerife, netušila o tom, že ji roky hledají tisíce lidí, má radost, zakládá TikTok a chce svou nenadálou slávu aspoň trochu vytěžit. Když ji to bude štvať, vždy se prý může schovat. České e-shopy mimochodem látku s výrobním kódem 2000070151884 stále nabízejí.

Autor je novinář.

HOST → 9

Osobnost

**JURAJ A TEREZA
HORVÁTHOVI**

Téma

DANIELA HODROVÁ

Básník čísla

JAN ŠKROB

Rozhovor

ZOFIA BAŁDYGA

Historie

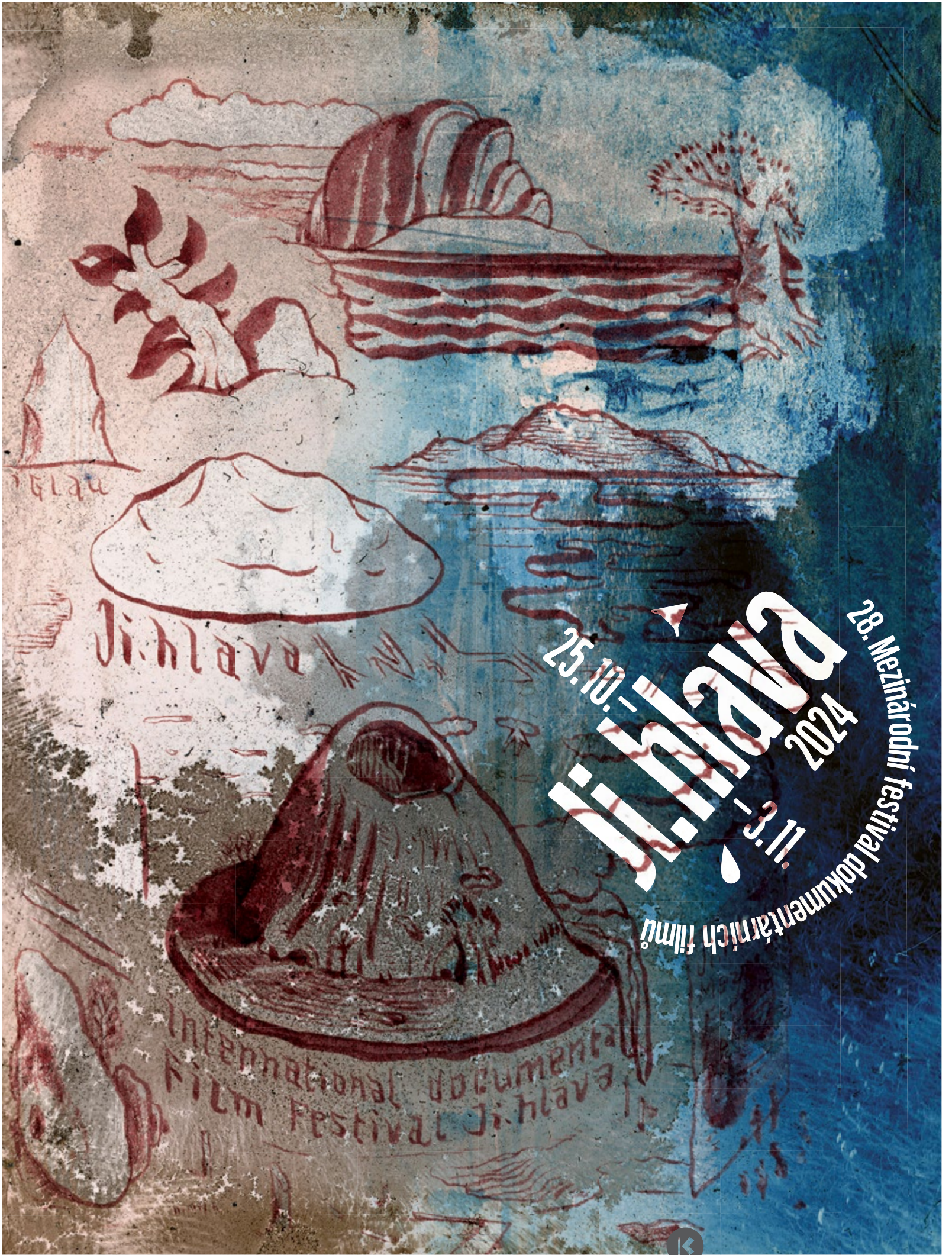
HENRI MICHAUX

**Jakmile si začal být jist svým
definitivním nezdarem,
vše se mu dařilo jako ve snu.
Není nic pamětihodnějšího než vášnivost,
s níž Kafka vyzdvihoval své ztroskotání.**

Walter Benjamin

Jihlava

Jihlava
2024
11. - 18.
25. 10.

28. Mezinárodní festival dokumentárních filmů

International Documentary
Film Festival Jihlava

